

ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ХЛОПЦІВ 12–14 РОКІВ ІЗ ХВОРОБОЮ ОСГУДА – ШЛЯТТЕРА

Ольга СТАСЮК, Любов ЦІЖ

*Львівський державний університет фізичної культури,
м. Львів, 79007, Україна*

Вступ. Серед захворювань опорно-рухового апарату патологія суглобів займає перше місце і становить близько 15%. Остеохондропатії є окремою групою дегенеративно-дистрофічних захворювань суглобів. Одним із видів остеохондропатій є хвороба Осгуда – Шляттера. Зростання захворюваності на цю нозологію, її до циклічний перебіг, часті рецидиви, відносно короткі ремісії після курсу лікування, високі показники тимчасової та стійкої втрати працездатності зумовлюють медичну, соціальну та економічну значущість цієї проблеми. Медична статистика вказує на те, що хвороба Шляттера з'являється майже у 20% підлітків, що активно займаються спортом, і лише у 5% дітей, які не займаються спортом.

Мета – удосконалити програму фізичної реабілітації для хлопців 12–14 років із хворобою Шляттера.

Завдання: визначити причини виникнення та скарги вказаного контингенту хворих.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел; анкетування; методи математичної статистики.

Результати. Дослідження проведено на базі Львівського обласного лікарсько-фізкультурного диспансеру. Обстежено 12 хлопчиків віком 12–14 років із хворобою Шляттера II стадії, із ураженням правого колінного суглоба.

З метою об'єктивного оцінювання причин, характеру і тривалості захворювання у дітей ми провели анкетування. Серед відповідей щодо причин виникнення найбільшу відсоткову частку мала відповідь, що хвороба була зумовлена спортивною травмою чи перевантаженням. Установлено, що усі обстежувані діти займалися спортом, зокрема футболем.

За даними анкетування однією з основних скарг пацієнтів з хворобою Шляттера був біль в ураженому суглобі, який мав непостій-

ний характер, виникав переважно під час або відразу після навантаження на суглоби. У спокої він зменшувався або зникав. Хлопці (75 %) скаржилися на тупий біль у ділянці колінного суглоба, а у 25 % спостерігався сильний біль. Тобто характер болю був двох видів. Серед основних причин, які провокували виникнення болю, була тривала рухова активність (ходьба, ходьба сходами, стрибки, біг), пасивні вправи, інші фізичні навантаження. Серед інших симптомів були такі: набряк – у 87,5 %, кульгавість – у 37,5 %, швидка втомлюваність та слабкість – у 62,5 %.

Удосконалена програма фізичної реабілітації для хлопців і з захворюванням Шляттера містила масаж, ЛФК (вправи для розроблення сухожилля колінної чашечки; вправи на колінний суглоб; вправи для зміцнення м'язів стегна; вправи, спрямовані на розтягання підколінних сухожилля і чотириголового м'яза стегна); пелоїдотерапію; ропні ванни та розроблені рекомендації.

Висновки. Установлено, що основними причинами виникнення захворювання були спортивні травми або перенавантаження. Провідною скаргою був біль у колінному суглобі, а також набряк, кульгавість, швидка втомлюваність.

Ключові слова: хвороба Осгуда–Шляттера, остеохондропатія, спортивна травма.

PHYSICAL REHABILITATION OF 12–14 YEAR OLD BOYS WITH OSGOOD-SHLATTER DISEASE

Olha STASIUK, Liubov TSIZH

Lviv State University of Physical Culture, Lviv, 79007, Ukraine

Introduction. Joints pathology ranks first and is about 15 % among the diseases of musculoskeletal system.

Osteochondropathies constitute a separate group of degenerative joint diseases. Osgood-Shlatter diseases is one of them. Rising incidence of this nosology, its susceptibility to cyclical flow, frequent relapses, relatively short remission after treatment, high rates of temporary and permanent disability contribute to medical, social and economic significance of the problem. Medical statistics indicate that the disease occurs in almost 20 % of growing adolescents who are actively involved in sports, and only 5 % of children who do not participate in sports.

Aim: to improve physical rehabilitation program for 12–14 year old boys with Osgood-Shlatter disease.

Objective: To determine the causes and complaints of patients.

Research methods: review of literature, surveys, method of mathematical statistics.

Results. The study was conducted at the Lviv regional medical and physical clinic. The study involved 12 boys aged 12–14 years with the second stage of the lesion of the right knee.

For the purpose of objective assessment, nature and duration of the disease a survey has been conducted. Most responses show that the disease was caused by sports injury or overload. It has been established that all children were engaged in sports, namely football.

According to the survey one of the major complaints of patients was local pain, intermittent in nature, and occurred mostly during or immediately after exercising. At rest, pain decreased or disappeared. Men (75 %) complained of aching, pulling pain in the knee, and 25 % experienced severe pain. Thus, bilateral pain occurred. Among the main reasons that provoked the occurrence of pain was prolonged physical activity (walking, stairs, jumping, running), passive exercises and other physical activities.

Other symptoms were: swelling – in 87.5 % claudication – 37.5 %, fatigue and weakness – in 62.5 %.

Improved physical rehabilitation program for boys with Osgood-Shlatter disease

includes massage, exercise therapy (exercises to develop the patella tendon, exercises on the knee joint, exercises to strengthen the thigh muscles, exercises aimed at stretching popliteal tendon and quadriceps muscle of the thigh) pelotherapy, brine baths and instructions.

Discussion and conclusions. It has been established that the main causes of the disease were sports injuries or overloading. The leading complaint was pain in the knee and swelling, claudication, fatigue.

Keywords: Osgood–Shlatter disease, osteochondropathy, sports injury.